VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtioneuvoston kirjelmä E9/2021 vp - Euroopan keskuspankin selvitys digitaalisesta eurosta

Talousvaliokunta 10.3.2021

Rahoitusmarkkinaosasto / finanssineuvos Miki Kuusinen

I

Asia ja käsittelyvaihe

II

Sisällöstä

III

VN:n kanta

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

EKP:n alustava selvitys digitaalisesta eurosta

I – Käsittelyvaihe
- EKP julkaisi lokakuussa 2020 alustavan selvityksen digitaalisen euron mahdolliseen käyttöönottoon liittyvistä alustavista politiikkakysymyksistä ym.

II – Digitaalinen euro
- Digitaalisessa muodossa oleva uusi keskuspankkirahan muoto käteisen ja nykyisten keskuspankkitalletusten ohella
- Täydentäisi erityisesti RaPo-välineitä, mutta myös FiPo

III – Valtioneuvoston kanta
- VN suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti kehityshankkeisiin
- Asian merkittävyyden vuoksi lisätietoa tarvitaan
- Kanta alustava tässä vaiheessa

 # Avoimia kysymyksiä runsaasti
- Vaikutukset ja niiden laajuus raha- ja rahoitusjärjestelmään tunnistettava ennen varsinaista kannanmuodostusta tai toimeenpanoa

EKP:n alustava politiikka-analyysi digitaalisesta keskuspankkirahasta

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Mistä kyse…

- **Alustava EKP:n selvitys digitaalisesta eurosta**
  - Euroopan keskuspankkijärjestelmän korkeantason työryhmän tuotos
  - Julkinen keskustelunavaus jäsenvaltioiden ja muiden intressiryhmien suuntaan
  - Lopullista EKP:n kantaa hankkeen jatkon osalta ei vielä ole julkistettu
- **Uusi ja siten kolmas keskuspankkirahan muoto**
  - Nykyisin keskuspankkirahaa tarjotaan käteisenä kaikille ja keskuspankkitalletuksina luottolaitoksille
  - Digitaalinen (lue: sähköinen) saaminen keskuspankilta
  - Täydentämään rahapolitiikan nykyisiä välineitä mm.
- **Liittymiä euron kv. rooliin ja unionin strategiseen autonomiaan**
  - Keskuspankkien vastaavan kaltaiset hankkeet muualla, kuten esim. Kiina ja USA

Sisällöstä

- **Digitaalinen euro**
  - Olisi nimitys eurojärjestelmän digitaaliselle keskuspankkirahalle (CBDC *Central Bank Digital Currency*)
  - Mahdollisesti sähköinen maksuväline myös ns. vähittäismaksamiseen eli kuluttajille sekä yrityksille euroalueella
  - Pidettävä käsitteellisesti erossa yksityisoikeudellisista (hajautetuista tms.) virtuaalivaroista
  - Kyseessä ei olisi uusi erillinen valuutta
- **Raportissaan EKP katsoo,**
  - että hankkeen mahdolliset edut ja vähittäismaksamisen viimeaikaiset nopeat kehitysaskeleet merkitsevät sitä, että eurojärjestelmällä on oltava valmiudet laskea digitaalinen euro liikkeeseen ehkä jopa lähitulevaisuudessa;
  - että se voisi tukea eurojärjestelmän tavoitteita tarjoamalla turvallisen rahamuodon; ja
  - että se voisi tukea unionin talouspolitiikkaa ja tehostaa EKP:n rahapolitiikan välitysmekanismien toimintaa.

Alustavia EKP:n havaintoja…

- **Raportissa tunnistettu eräitä tilanteita käyttöönoton tarpeellisuudelle**
  - Käteisen käytön väheneminen entisestään
  - Jokin muu kuin euromääräinen maksuväline ja/tai maksupalvelu yleistyy oleellisesti
  - Varautumisjärjestelmä laajamittaisissa maksujärjestelmähäiriöissä tai poikkeusoloissa
  - Jossain uhkaskenaarioissa järjestely olisi hyödyllinen ja välttämätön
  - Tehokas joidenkin keskuspankkitoimintojen toteuttamisessa ja tuottamisessa
  - Voisi tarjota tehokkaasti kohdentuvia välineitä myös unionin yleiselle talouspolitiikalle
  - Edistämään digitaalista eurooppalaista taloutta ja elpymistä
- **Teknologiselle järjestelmäarkkitehtuurille eri vaihtoehtoja**
  - Edellytyksenä kustannustehokkuus, turvallisuus ja toimintavarmuus
  - Korkea tietoturvan ja tietosuojan taso
  - Liikkeeseenlasku EKP:n hallussa ja ns. back end –toiminnot, mutta jakelusta voisi mahdollisesti vastata jokin yksityinen sovelias taho (kuten luottolaitokset ja maksupalveluyritykset (?))

Vaikutuksista poimintoja

- **Hankkeen vaikutuksia hankala arvioida…**
  - …ennen perusratkaisujen tekemistä.
  - Raportissa taloudellisia ja muita vaikutuksia on arvioitu varovaisesti (perustellusti).
- **Rahapolitiikan keinojen välittyminen ja rakenteet**
  - EKP:n mukaan digitaalisen euron käyttöönotto vaikuttaisi rahapolitiikan välittymiseen eri tavoin ja esimerkiksi se voisi vaikuttaa kielteisesti rahoitusvakauteen haastamalla pankkien lainanantokykyä ja –halukkuutta sekä vaikuttamalla riskittömiin korkoihin.
  - Mahdollisuus, että tallettajat muuttavat innolla liikepankkitalletuksensa keskuspankkivelaksi eli keskuspankkitalletuksiksi. Tämä saattaa lisätä pankkien rahoituskustannuksia ja toisaalta vähentää lainatarjontaa/-kykyä.
- **Keskuspankin tase**
  - Digitaalisen euron liikkeeseenlasku muuttaisi eurojärjestelmän taseen koostumusta ja sen kokoa vaikuttaen mahdollisesti näin ollen EKP:n kannattavuuteen ja riskialttiuteen.
  - Rahan liikkeeseenlasku yleensä kannattavaa toimintaa.
  - Siltä osin kuin taseen koko kasvaisi entisestään, eurojärjestelmän olisi hankittava digitaalista euroa vastaan pidettäviä omaisuuseriä (lainoja tai arvopapereita) lisää.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kanta

- **Suhtautuminen lähtökohtaisesti myönteinen**
  - Suomi suhtautuu myönteisesti ehdotuksiin jatkoselvittää digitaalista euroa.
  - Keskuspankkirahajärjestelmän kehittäminen kannatettavaa, jotta järjestelmä vastaisi tulevaisuuden vaatimuksia rahapolitiikan toteuttamiskeinojen ja toisaalta sen välitysmekanismien osalta.
  - Tarpeellista säilyttää ja turvata nykyisten kaltaisten keskuspankkirahamuotojen tarjonta ja käytettävyys ainakin siirtymäjakson aikana, ja kunnes vaikutukset selvillä.
  - Hankkeeseen sisältyy kuitenkin sangen poikkeuksellinen määrä perustavanlaatuisia avoimia kysymyksiä
  - Rahoitusjärjestelmän ja rahoituksenvälityksen fundamenttisiin hintavakausmekanismeihin ulottuvat vaikutukset tulisi kyetä arvioimaan vähintään kohtuullisella todennäköisyysasteella niiden vaihtoehtojen osalta, joita EKPJ:ssä otetaan mahdollisen hankkeen jatkovalmistelun lähtökohdiksi.
  - Suomi pitää tarpeellisena ohjata riittävät resurssit niin EKP:n kuin unionin instituutioiden ja jäsenvaltioiden osalta hankkeen selvittämiseen ja mahdolliseen toteuttamiseen

Avoimia kysymyksiä

Isojen kysymysten äärellä

- **Käyttöönottoon liittyisi suuria muutoksia ja vaikutuksia**
  - miten rahapolitiikka ja hintavakausmekanismit välittyisivät digitaalisen keskuspankkirahan edellyttämässä uudessa rahoitusarkkitehtuurissa?
  - Digitaalisen euron määrää ja hintaa koskevat mekanismit/säännöt avoinna?
  - Tekisikö se joitain luottolaitosten perustoimintoja tarpeettomiksi, ja miten nykyisten liikepankkien rahoitusrakenteet ja -hinnoittelu muuttuisivat?
  - Markkinakorkojen määräytyminen? Liiketoimintamallit, rahoitusrakenteet ja lainahinnoittelu.
  - Yksityisyydensuoja ja tietosuoja – digitaalinen transaktio jättää myös digitaalisen jäljen.
  - Turvallinen ja riskitön talletusvaihto keskuspankissa voisi aiheuttaa suuria muutoksia koko pankkijärjestelmän toimintalogiikkaan sekä sääntelytarpeisiin ja -tavoitteisiin. Esimerkiksi talletussuoja, pankkien vakavaraisuus- ja likviditeettisääntelyn sekä kriisinratkaisujärjestelmän rooli tulisi uudelleen arvioitavaksi.

Lisätiedot: Miki Kuusinen, VM/RMO

